

«Έρωτες στη Μεταπολίτευση» του Διονύση Χαριτόπουλου: Οι αλλαγές στην καθημερινή ζωή μετά την πτώση της Δικτατορίας

Πρώτη καταχώρηση: Σάββατο, 2 Νοεμβρίου 2019, ΑΠΕ-ΜΠΕ

Η περίοδος της Μεταπολίτευσης μπαίνει όλο και πιο συχνά στο στόχαστρο κοινωνικών επιστημόνων, συγγραφέων, φιλολόγων και κριτικών. Το πρόσφατο βιβλίο του Διονύση Χαριτόπουλου «Έρωτες στη Μεταπολίτευση» (μυθιστόρημα, όπως το χαρακτηρίζει ο ίδιος), που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Τόπος», έχει ως κεντρική του φιγούρα ένα φιλοτεχνημένο σε τρίτο ενικό αυτοβιογραφικό πορτρέτο, παρακολουθώντας τη διαμόρφωσή του από το 1974 μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1990, οπότε και θα επέλθει η απόσυρση από την ενεργό δράση.

Γεννημένος το 1947 στον Πειραιά, ο Χαριτόπουλος εργάστηκε στα μηχανουργεία και σε άλλες δουλειές του λιμανιού, απέφυγε τις συστηματικές σπουδές και έκανε επιτυχημένη καριέρα στη διαφήμιση, την οποία εγκατέλειψε αρκετά προτού συμπληρώσει τα πενήντα. Την ίδια πορεία ακολουθεί και ο μυθιστορηματικός του πρωταγωνιστής (ο οποίος δεν κατονομάζεται ποτέ, όπως και κανένα άλλο από τα πρόσωπα που εμφανίζονται επί σκηνής), ξετυλίγοντας από γραμμή σε γραμμή και από παράγραφο σε παράγραφο τις ερωτικές του περιπέτειες κατά το διάστημα μιας εικοσιπενταετίας.

Ο ήρωας εκπροσωπεί με αδρό τρόπο τα αρσενικά (ή εν πάση περιπτώσει έναν πολύ συγκεκριμένο τύπο τους) του καιρού του: είναι ανύς και μοναχικός, αποφεύγει τις μακρόχρονες σχέσεις και τις δεσμεύσεις τους, κυνηγάει με επιμονή τους σεξουαλικούς στόχους του ενώ την ίδια ώρα τρέφει έναν πολύ βαθύ σεβασμό για την προσωπικότητα των γυναικών τις οποίες συναναστρέφεται, χωρίς να διστάσει ούτε λεπτό να εκφράσει τον ενθουσιασμό και τον θαυμασμό του για το άλλο φύλο. Η σημασία, όμως, που έχει το βιβλίο πηγαιίνει πέρα από τις ερωτικές ιστορίες τις οποίες αφηγείται - γιατί μέσα από τις ιστορίες

αυτές βρίσκει την ευκαιρία να μιλήσει για την καθημερινότητα της Μεταπολίτευσης και τις σημαντικές αλλαγές που συνεπάγεται η έλευσή της σε σύγκριση τόσο με το δικτατορικό όσο και με το προδικτατορικό παρελθόν.

Μια από τις θεαματικότερες μεταβολές, που συνιστά εν πολλοίς και τον πυρήνα του βιβλίου, είναι η ερωτική απελευθέρωση ανδρών και γυναικών: οι άντρες δεν κρύβουν πλέον την επιθετικότητα ή και τον κυνισμό τους, αλλά και οι γυναίκες σπεύδουν από τη μεριά τους να τους ανταγωνιστούν όχι μόνο ως προς την ανοιχτή διεκδίκηση των επιθυμιών τους, αλλά και ως προς την αστραπιαία μεταπήδηση από τον έναν ερωτικό σύντροφο στον άλλο. Το παιχνίδι παραμένει για όλους ανοιχτό και οι διαψεύσεις ή οι επιβεβαιώσεις που προϋποθέτουν τα ρίσκα του νεοφερμένου στυλ ζωής αποτελούν ζήτημα της ευθύνης του καθενός.

Η άλλη όψη της ζωής της Μεταπολίτευσης την οποία αναδεικνύει ο Χαριτόπουλος είναι η άνοδος και η πτώση της διαφήμισης: πρωτότυπες ιδέες, δημιουργική έμπνευση, ευφάνταστες λύσεις και άφθονο χρήμα στην αρχή (μια πραγματική επανάσταση αν σκεφτούμε όσα συνέβαιναν πριν από μερικά μόλις χρόνια), αλλά και απώλεια της ικμάδας, πολλαπλοί συμβιβασμοί, ευτελισμός του διαφημιστικού προϊόντος και πολύ λιγότερα χρήματα όσο προχωρούν τα χρόνια. Παρόμοιες μεταλλάξεις θα διαπιστώσουμε και στο πεδίο των επιχειρήσεων, που συνδέονται άμεσα με τη διαφήμιση, ενώ ένα άλλο χαρακτηριστικό της εποχής είναι το καινούργιο είδος διασκέδασης το οποίο προκύπτει από την κοσμοσυρροή στις λαϊκές πίστες.

Αρνητής κάθε είδους εξουσίας (κοινωνικής, ταξικής, οικονομικής, επιστημονικής και καλλιτεχνικής) και πιστός στις ανδροπρεπείς αξίες που έμαθε στους δρόμους του Πειραιά (όπως τις έχουμε δει να αποτυπώνονται σε όλα τα βιβλία του), ο Χαριτόπουλος δεν αλλάζει το πνεύμα και τον τόνο του ούτε στους «Ερωτες στη Μεταπολίτευση»: με κοφτό, αδιακόσμητο γράψιμο, προσεκτικά ζυγισμένο λόγο και εικόνες που επιζητούν τη σαφήνεια και την αμεσότητα, αναδεικνύει στις σελίδες του τη Μεταπολίτευση της διπλανής πόρτας, τις αθόρυβες ή απαρατήρητες πλην απολύτως καθοριστικές μεταλλαγές τις οποίες σήμανε η μετάβαση από τη χούντα στη δημοκρατία μέχρι να χάσει, κάπως μοιραία, τη φρεσκάδα και την ανανεωτική φούρια της.

Βαγγέλης Χατζηβασιλείου

ΑΠΕ - ΜΠΕ